

O COMPARAȚIE INTERNAȚIONALĂ A COSTULUI ACCIDENTELOR DE MUNCĂ ȘI AL BOLILOR PROFESIONALE

Avantajele economice ale securității și sănătății la locul de muncă nu au fost niciodată mai evidente. Potrivit noilor estimări ale unui proiect internațional, accidentele de muncă și bolile profesionale costă Uniunea Europeană cel puțin 476 de miliarde EUR în fiecare an. Numai costurile legate de cancerul profesional se ridică la 119,5 miliarde EUR. Rezultatele proiectului au fost prezentate la al XXI-lea Congres mondial pentru securitate și sănătate în muncă, desfășurat în septembrie la Singapore și sunt disponibile pe site-ul internet al agenției EU-OSHA sub formă de vizualizare interactivă a datelor.

Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă (EU-OSHA) urmărește să informeze factorii de decizie din domeniul politic, al afacerilor și al științei, pentru ca aceștia să înțeleagă mai bine efectele economice ale securității și sănătății în muncă. În acest scop, EU-OSHA oferă rezultate de cercetare cu un standard științific ridicat, care examinează efectele economice ale accidentelor de muncă și ale bolilor profesionale asupra societății și asupra economiei.

De exemplu, în ultimii ani s-au realizat proiecte de cercetare pe baza analizelor cost-beneficiu ale măsurilor de securitate și sănătate în muncă pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și au fost analizate posibilele stimulente economice pentru acțiunile preventive, cum ar fi sistemele de puncte pentru asigurarea în caz de accident. Cel mai recent proiect al EU-OSHA se concentrează în prezent pe nivelul macro și analizează costurile sociale care pot apărea ca urmare a unei acțiuni preventive insuficiente, cu o comparație europeană și internațională. Acesta este în concordanță cu mandatul EU-OSHA din partea Comisiei Europene, care a fost stabilit ca o prioritate în Cadrul strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă 2014-2020.¹

Formarea unei estimări cuprinzătoare a costului societal al accidentelor de muncă și al bolilor profesionale este o sarcină complicată. Cu toate acestea, este esențial ca factorii de decizie societali să recunoască consecințele unei acțiuni preventive insuficiente și să planifice în consecință măsuri eficiente în diferite domenii de politică. Dacă efectele economice asupra calității vieții și a muncii oamenilor nu sunt exprimate în termeni financiari echivalenți, există pericolul să nu fie luate suficient în considerare nici în sfera politică, nici în viața de zi cu zi a oamenilor.

Iată de ce EU-OSHA urmărește să abordeze această necesitate în proiectul său generic în două etape „Costurile și beneficiile securității și sănătății în muncă” („Costs and benefits of occupational safety and health”), care are ca scop dezvoltarea unui model de calcul al costurilor economice care să ofere estimări fiabile ale costurilor. În prima fază a fost efectuat un studiu la scară largă pentru identificarea și evaluarea datelor disponibile în fiecare stat membru, care pot fi utilizate pentru elaborarea unui model de calcul al costurilor (2017²).

În faza a doua, ale cărei rezultate inițiale sunt prezentate aici, se creează un model de aproximare pentru calcularea costurilor economice pe baza surselor de date disponibile pe plan internațional [EU-OSHA în colaborare cu Organizația Internațională a Muncii (OIM), Ministerul Afacerilor Sociale și Sănătății din Finlanda, Institutul pentru Sănătatea Muncii din Finlanda (FIOH), Institutul pentru siguranță și sănătate la locul de muncă din Singapore și Comisia Internațională pentru Sănătatea în Muncă (ICOH)].

Proiectul include și un seminar, în 2019, în cadrul căruia părțile interesate vor discuta implicațiile modelului pentru politicile și practicile în domeniul siguranței și sănătății la locul de muncă, precum și continuarea diseminării și a evaluării în 2020. Accesul la date și evaluarea acestora vor fi simplificate printr-un instrument de vizualizare a datelor și infografice.

¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=151&langId=de>

² <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/estimating-cost-work-related-accidents-and-ill-health-analysis/view>

Metodologie

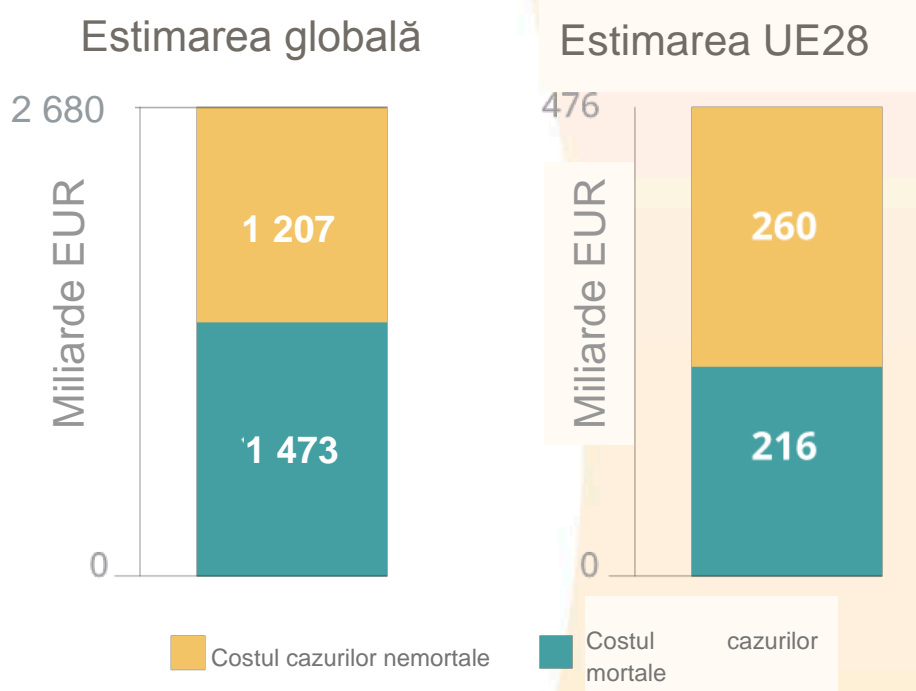
Metoda se bazează pe estimările anilor de viață ajustați la dizabilitate (Disability Adjusted Life Years – DALY), care poate fi cauzată de boli și vătămări. Această situație este comparată cu scenariul ideal, în care o țară sau o regiune nu ar pierde deloc DALY, fie prin absențe de la lucru, fie prin accidente sau boli mortale.

În principiu, metoda se bazează pe numărul de probleme de sănătate legate de domeniul profesional care pot fi identificate pentru o anumită țară, și anume vătămări, boli și perturbări, atât mortale, cât și nemortale. Aceasta a fost pusă în practică prin calcularea deceselor, a anilor de viață pierduți (years of life lost – YLL), a anilor trăiți cu dizabilitate (years lived with a disability – YLD) și a sumei acestor cifre, anii de viață ajustați la dizabilitate (disability adjusted life years – DALY). Calculele se bazează pe cifrele actuale ale OIM și ale Institutului pentru metrologie sanitară și evaluare (IHME). Datele IHME sunt actualizate anual în cadrul proiectului Sarcina globală de boală³, cel mai recent pentru anul 2015. Datele respective acoperă însă doar anumite riscuri profesionale, ceea ce înseamnă că trebuie corectate utilizând datele OIM (Takala et al., 2017), în caz contrar problema ar fi subestimată. Proporția (procentul) pe care DALY anuale cauzate de riscuri profesionale o reprezintă în raport cu numărul absolut de ani de muncă pe an dintr-o țară reprezintă apoi proporția ca procent din pierderea de produs intern brut (PIB), care poate fi exprimată și în termeni financiari. Costurile sunt calculate prin înmulțirea DALY ale unei țări cu PIB-ul pe angajat al țării respective. Pentru mai multe informații, vizitați site-ul internet al agenției EU-OSHA⁴.

Rezultate

Costurile globale și europene ale accidentelor și bolilor profesionale sunt considerabile. Figura 1 prezintă costul global la 2 680 de miliarde EUR, ceea ce reprezintă 3,9 % din PIB-ul mondial. Prin comparație, costul european este de 476 de miliarde EUR, care, la 3,3 % din PIB-ul european, este proporțional sub media globală. Împărțirea costurilor între cazurile mortale și nemortale la nivel global și în UE-28 este aproape aceeași: fiecare categorie reprezintă aproximativ jumătate din costurile totale.

Figura 1: Costul accidentelor de muncă și al bolilor profesionale la nivel global și în UE-28

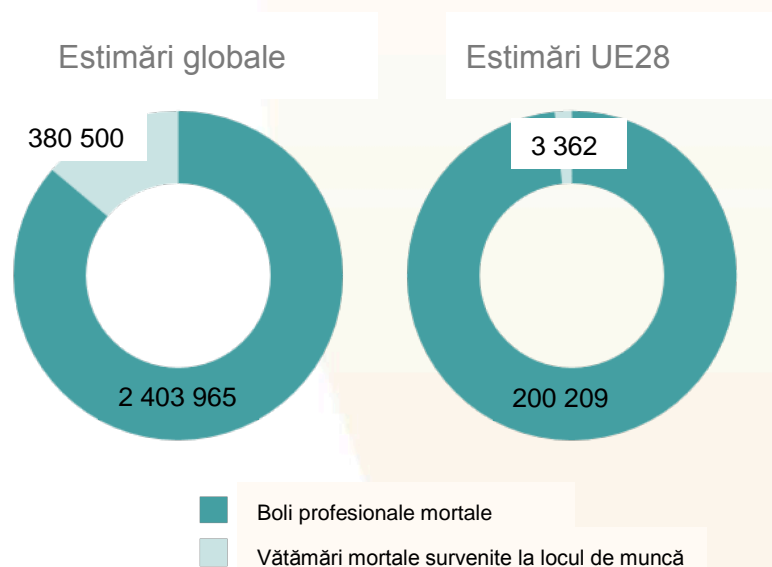

³ <http://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>

⁴ <https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/about-estimates>

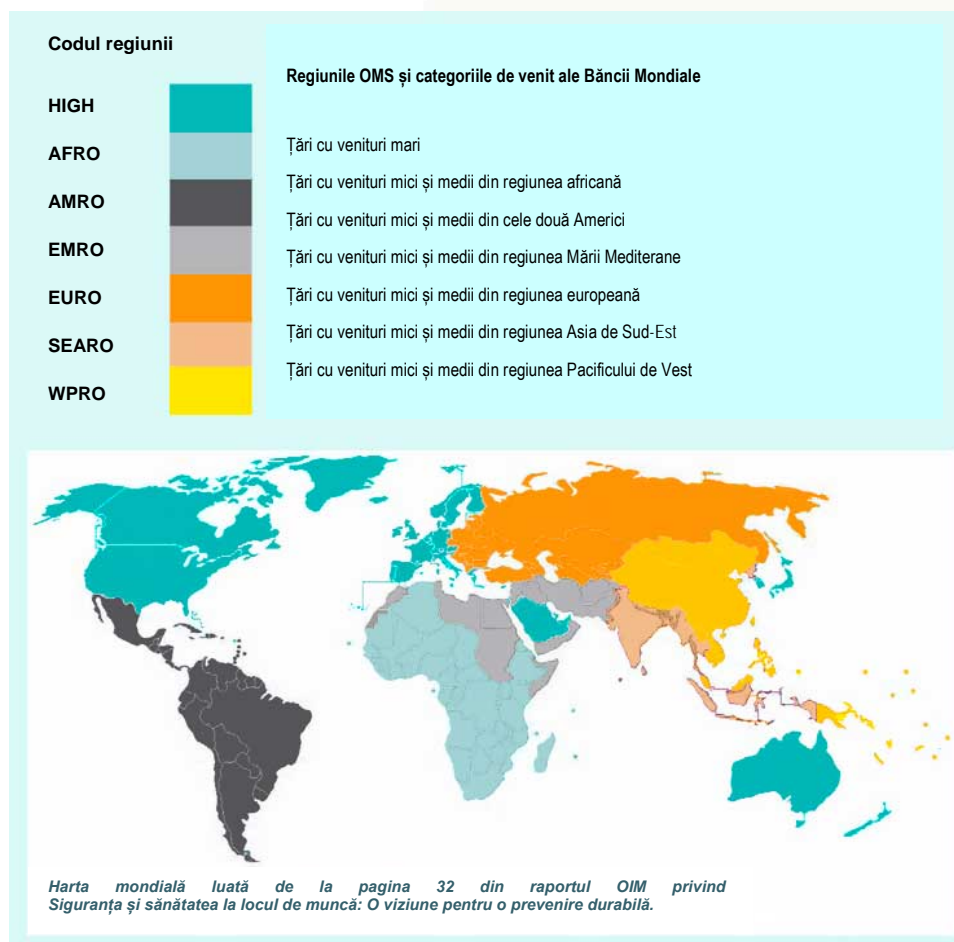
Alte diferențe între estimările globale și europene devin evidente atunci când se ia în considerare numai numărul de cazuri mortale. Din figura 2 rezultă că proporția totală a deceselor reprezentate de accidente profesionale mortale este semnificativ mai mică în Europa (1,8 %) decât la nivel global (15,8 %). Se poate presupune, pe de o parte, că un nivel mai ridicat al securității și sănătății în muncă în Europa a contribuit la aceasta și, în al doilea rând, că speranța de viață mai mare în UE se reflectă în proporția mai mare a bolilor mortale.

Figura 2: Decese la nivel global și în UE-28 care rezultă din boli profesionale și vătămări survenite la locul de muncă

Datele globale pot fi defalcate în funcție de regiunea globală a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), ceea ce permite analize mai rafinate. Figura 3 prezintă regiunile, din care fac parte diferite țări. Aproape toate regiunile OMS se referă la regiuni geografice, în afară de grupul HIGH, care se referă la țările cu venituri mari. În analiza ulterioară, Uniunea Europeană (UE-28) a fost introdusă ca grup suplimentar compus din țări din regiunile OMS HIGH și EURO.

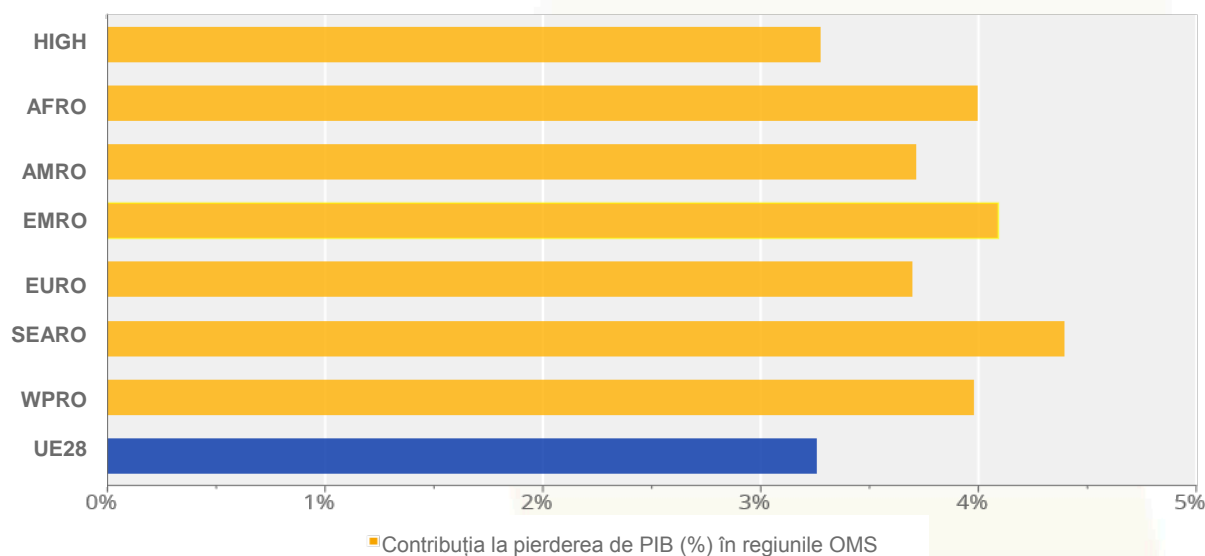
Figura 3: Regiuni ale lumii conform clasificării OMS

Costurile pentru accidentele de muncă și bolile profesionale ca procent din PIB-ul regiunilor OMS sunt prezentate în figura 2. Comparativ cu celelalte regiuni globale, UE are cele mai mici costuri în procente. Ca tendință generală, costurile în regiunile mai bogate sunt proporțional mai mici decât în țările mai puțin dezvoltate. După cum au demonstrat și alte studii (Forumul Economic Mondial, 2013⁵), există o corelație pozitivă între condițiile de muncă sănătoase și prosperitatea și competitivitatea unei regiuni. La nivel societal, investițiile în acțiuni preventive și siguranța și sănătatea la locul de muncă au efecte pozitive asupra prosperității unei regiuni.

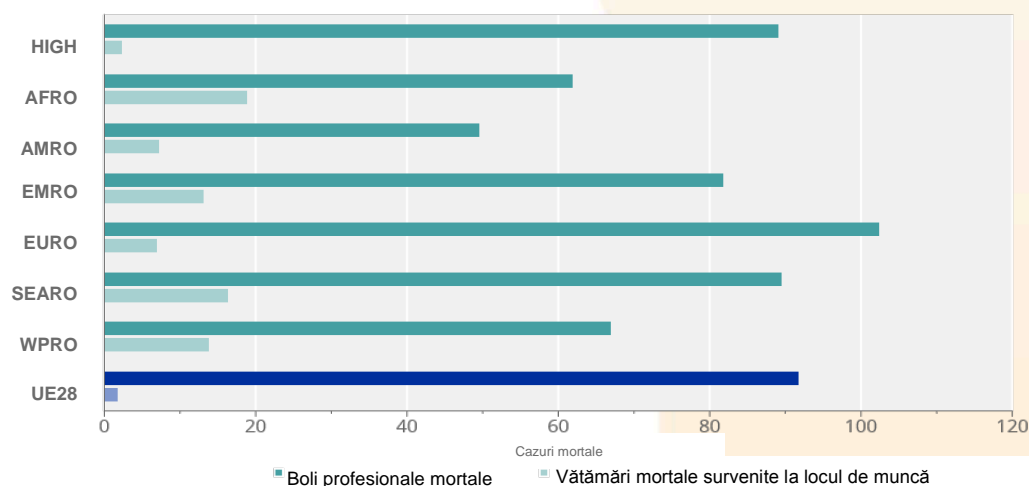
⁵ http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

Figura 4: Costul accidentelor de muncă și al bolilor profesionale în regiunile OMS.

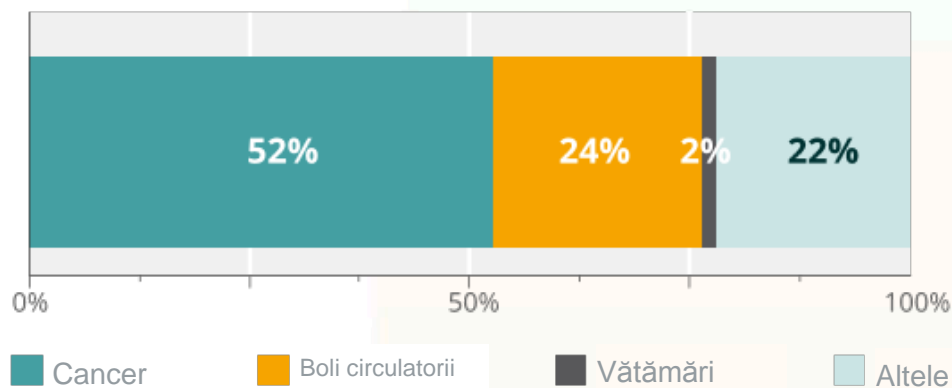
Numărul mai mic de accidente de muncă mortale din țările industrializate, ca procent din totalul deceselor, poate fi observat și în analiza regiunilor OMS din figura 5. Regiunile HIGH și UE-28 au cea mai mică rată a accidentelor. Pe lângă evoluțiile economice și tehnologice generale din țările afectate, structura economică a regiunilor constituie cu siguranță un factor-cheie. Țările mai puțin dezvoltate tind să se bazeze mai mult pe agricultură și construcții, și anume pe sectoare cu rate ale accidentelor semnificativ mai mari decât sectorul serviciilor, care este din ce în ce mai dominant în țările industrializate. Este surprinzător faptul că numărul de boli profesionale mortale în regiunile HIGH și UE-28 este mai mare decât în majoritatea regiunilor globale. Prin urmare, condițiile mai bune de lucru din țările industrializate au, în principal, un impact asupra ratei accidentelor și nu asupra incidenței bolilor.

Figura 5: Accidente de muncă și boli profesionale mortale în regiunile OMS ca decese la 100 000 de angajați

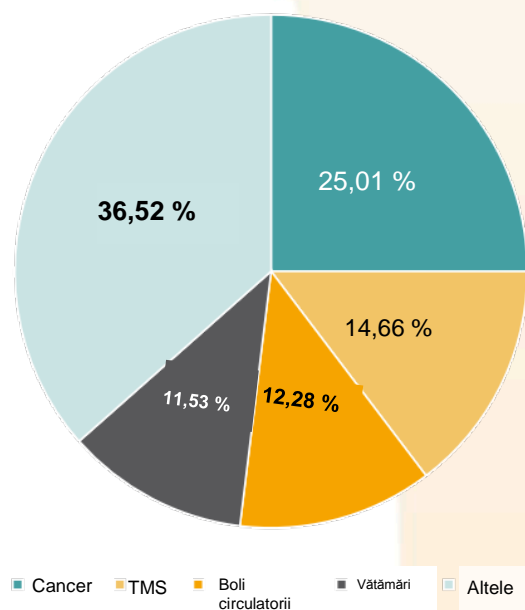
Deoarece EU-OSHA este o organizație a UE, acest proiect a inclus analize detaliate suplimentare pentru țările din UE28. Se identifică mai întâi principalii factori responsabili pentru aproape 80 % din decesele cauzate de accidente de muncă și boli profesionale, și anume diverse forme de cancer, boli circulatorii și accidente de muncă mortale (vezi figura 6).

Figura 6: Cauze ale deceselor legate de locul de muncă (%) în UE-28

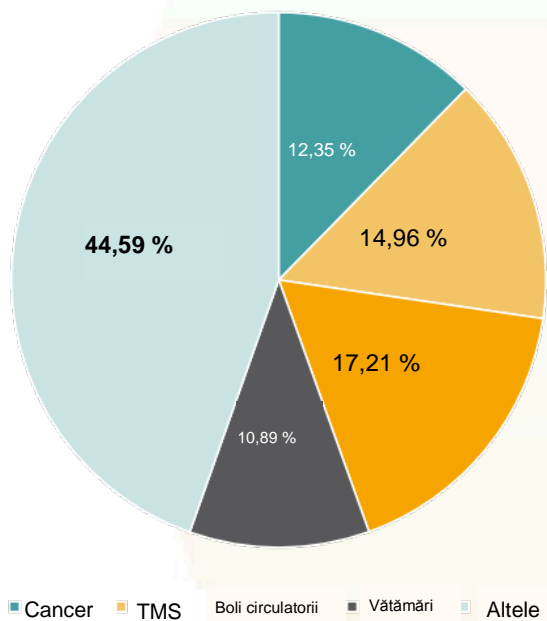
Ulterior, s-au calculat datele DALY pentru cauzele principale identificate pentru mortalitatea și morbiditatea profesională pentru toate țările UE pentru a prezenta proporția (%) acestor cauze pentru fiecare țară. Figura 7 arată care dintre efectele negative asupra sănătății legate de locul de muncă provoacă cea mai mare pierdere de ani de viață (DALY) în întreaga UE-28. În ordine, formele de cancer reprezintă cauza principală, urmate de bolile sistemului muscular și ale celui osos, bolile circulatorii și vătămările. Categoria „Altele” cuprinde restul bolilor, cum ar fi bolile psihice sau bolile transmisibile.

Figura 7: Proporția UE-28 (%) a principalelor cauze ale mortalității și morbidității profesionale în DALY la 100 000 de angajați

În comparație cu UE-28, figura 8 arată aceleași procente ale DALY în funcție de principalele cauze ale mortalității și morbidității profesionale la nivel mondial. Spre deosebire de UE-28, bolile circulatorii sunt principala povară, urmate de TMS, cancer și vătămări.

Figura 8: Proporția mondială (%) a principalelor cauze ale mortalității și morbidității profesionale în DALY la 100 000 de angajați

EU-OSHA a realizat analizele principalelor cauze pentru fiecare țară din UE-28, precum și pentru Norvegia și Islanda. Acest lucru este prezentat în figurile 9, 10 și 11, utilizând Germania, Spania și Ungaria ca exemplu. Datele despre celelalte țări pot fi consultate pe site-ul internet al agenției EU-OSHA. Distribuția principalelor cauze ale efectelor negative asupra sănătății legate de locul de muncă poate oferi factorilor de decizie sociali cunoștințe valoroase privind situațiile în care ar trebui aplicate viitoarele strategii preventive în țările lor.

Figura 9: Germania – proporția (%) principalelor cauze ale mortalității și morbidității profesionale în DALY la 100 000 de angajați.

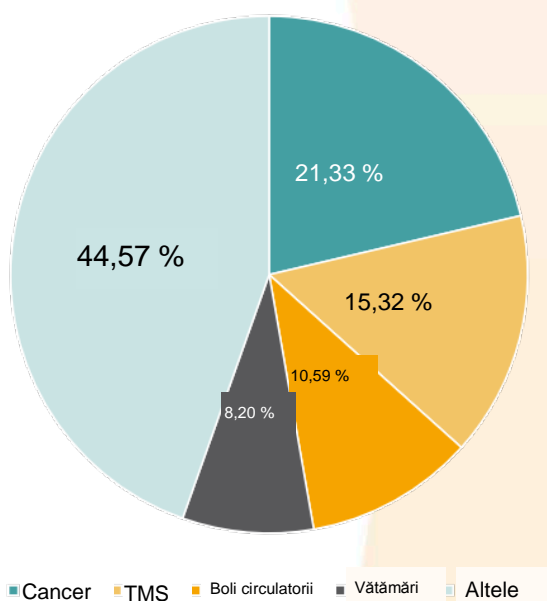

Figura 10: Spania – proporția (%) principalelor cauze ale mortalității și morbidității profesionale în DALY la 100 000 de angajați.

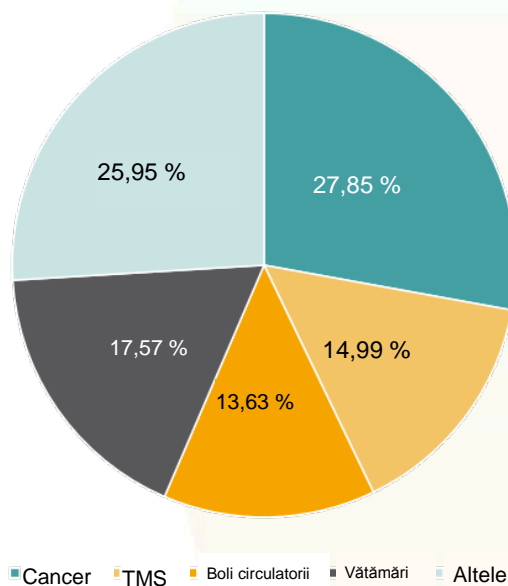
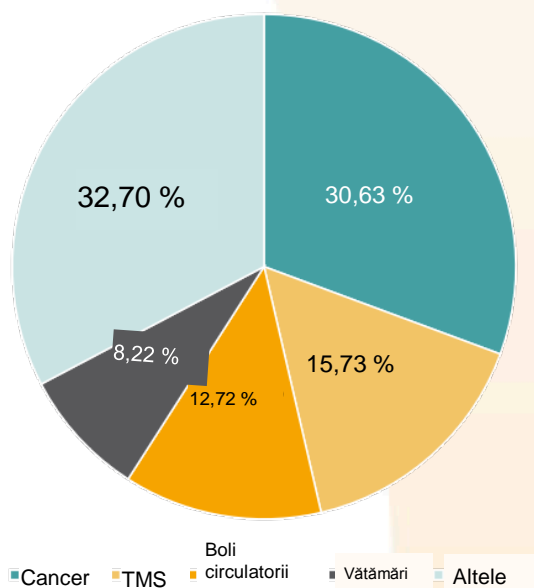

Figura 11: Ungaria – proporția (%) principalelor cauze ale mortalității și morbidității profesionale în DALY la 100 000 de angajați.

Discuție

De peste 20 de ani, OIM publică în mod regulat estimări globale privind accidentele de muncă și bolile profesionale. Această metodologie a fost îmbunătățită în colaborare cu EU-OSHA și pentru prima dată s-au calculat date detaliate privind costurile. Disponibilitatea și comparabilitatea datelor din diferite țări și regiuni pun probleme cu privire la estimările costurilor internaționale în acest domeniu.

Metodologia dezvoltată se bazează pe datele disponibile la nivel internațional provenite de la OIM, OMS și Eurostat și oferă un model de aproximare a costurilor pentru societate. În pofida limitărilor privind calitatea datelor, cum ar fi posibila subraportare sau comparabilitatea insuficientă a statisticilor, acest model oferă estimări robuste și fiabile. Execuția fiecărei etape individuale a modelului este descrisă în detaliu pe site-ul agenției EU-OSHA, calculul fiind astfel complet transparent și trasabil.

Folosind modelul de cost dezvoltat, se pot identifica principalele cauze ale accidentelor de muncă și ale bolilor profesionale și se pot calcula DALY și costurile aferente pentru fiecare țară în parte.

În acest sens, se poate presupune că acest model oferă o estimare destul de conservatoare a costurilor, având în vedere că mulți factori nu pot fi luați în considerare din cauza datelor insuficiente. Deși bazele de date internaționale referitoare la domeniul sănătății utilizate oferă cele mai bune date globale disponibile în prezent, trebuie să presupunem că, pentru multe țări, aceste date reprezintă o subestimare a adevăratelor probleme. Eventuala sub-raportare la nivelul UE a fost deja remarcată de mai multe ori (de exemplu Kurppa, 2015) și se poate presupune că o problemă similară există la scară internațională.

Unele riscuri, cum sunt unele forme de cancer, boli psihice sau boli transmisibile, nu sunt deocamdată încorporate în estimările OMS. Mai mult, estimarea costurilor se bazează numai pe reducerea productivității prin anii de muncă pierduți în fiecare țară. Din acest model lipsesc, de asemenea, mulți alți factori de cost, cum ar fi costurile de asistență medicală, costurile de pensionare anticipată sau prezenteismul (munca angajaților inclusiv atunci când sunt bolnavi). În plus, în calcul nu sunt incluse deloc diferite tipuri de muncă, cum ar fi munca copiilor, angajarea ilegală și multe tipuri de muncă ocazională, care reprezintă o mare parte a pieței de muncă în multe țări.

Analizele inițiale de conținut confirmă corelația dintre îmbunătățirea măsurilor preventive ale unei țări și reducerea asociată a mortalității și morbidității. Acest lucru este exprimat în costurile mai reduse în consecință pentru bolile profesionale și accidente de muncă în comparație cu PIB-ul unei țări. La nivel societal, investițiile în măsuri preventive sunt, prin urmare, rentabile pentru țări și contribuie la creșterea prosperității.

EU-OSHA analizează în detaliu factorii de cost precisi din unele țări în cadrul unui proiect de monitorizare care a început deja. Acesta implică selectarea în mod specific a țărilor cu un standard bun de date naționale și efectuarea estimării costurilor utilizând surse naționale. Această analiză ascendentă poate fi comparată cu modelul de aproximare utilizând datele internaționale (descendent) prezentat mai sus. Analiza va permite ca fiabilitatea și validitatea modelului prezentat aici să fie evaluate și optimizate în etapele viitoare. Comparațiile inițiale ale acestui model cu studiile privind costurile naționale, de exemplu cu privire la incidența cancerului la locul de muncă (Zand et al., 2016), arată un grad ridicat de concordanță între estimările costurilor internaționale și naționale.

Informații suplimentare sunt disponibile la adresa: <https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/>

Referințe bibliografice

- EU-OSHA (2017). Estimarea costului accidentelor la locul de muncă și al bolilor profesionale: O analiză a surselor de date europene. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg. Disponibil la adresa: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/estimating-cost-work-related-accidents-and-ill-health-analysis/view>
- Kurppa, K. (2015). Severe under-reporting of work injuries in many countries of the Baltic Sea region („Subraportarea considerabilă a accidentelor de muncă în multe țări din regiunea Mării Baltice”). Institutul pentru Sănătatea Muncii din Finlanda, Helsinki.
- Takala, J., Hämäläinen, P., Nenonen, N., Takahashi, K., Chimed-Ochir, O., Rantanen, J. (2017). Comparative Analysis of the Burden of Injury and Illness at Work in Selected Countries and Regions („Analiza comparativă a ponderii vătămărilor și bolilor profesionale în țările și regiunile selectate”). Central European Journal of Occupational and Environmental Medicine 23 (1-2), 6 - 31.
- Institutul WSH și Forumul Economic Mondial Lausanne, Elveția, 2012-2013, http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
- Zand, M., Rushbrook, C., Spencer, I., Donald, K., Barnes, A. (2015). Cost to Britain of work-related cancer („Costul cancerului profesional pentru Marea Britanie”), Consiliul executiv britanic pentru sănătate și siguranță, disponibil la: <http://www.hse.gov.uk/research/rrpdf/rr1074.pdf>

Autori

Dr. Dietmar Elsler, Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă, Bilbao, Spania

Dr. Jukka Takala, Institutul pentru siguranță și sănătate la locul de muncă, Singapore

DI Jouko Remes, Institutul pentru Sănătatea Muncii din Finlanda FIOH, Helsinki, Finlanda